

الحمد لله

www.kerato.com

سرشناسه	: تامنی، محمد، ۱۳۶۲-
عنوان و نام پدیدآور	: رسم هجران / نویسنده محمد تامنی، حسین نورالدینی
مشخصات نشر	: مشهد: اعتماد قلم، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۹۵ ص
فروست	: به سوی ابدیت؛ ۳
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۳۷۰-۶-۴
یادداشت	: فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۹۲-۹۵]؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	: تشییع و تدفین، مراسم - جنبه های مذهبی - اسلام
موضوع	: سوگواریها - آداب و رسوم
موضوع	: مسلمانان - آداب و رسوم
حاشیه افزوده	: نورالدینی، حسین، ۱۳۶۹-
رده بندی کنگره	: BP ۲۵۸/۸
نشانه اثر	: ۵ ر ۲ /
رده بندی دیو	: ۲۹۷ / ۴۴

رسم هجران

نویسنده اول: محمد تامنی
ویرایش علمی: محمد امامی، مصطفی حسینی
طرح جلد: حسن برتر
چاپ: هنرنو
نویسندگان دوم: حسین نورالدینی
موسسه انتشار: منصوره خسروی
صفحه ارايه: حمود بازدار
ناشر: شمال علم
شمارگان: ۱۳۹۵

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۳۷۰-۶-۴
این کتاب با حمایت مالی و معنوی
سازمان فردوس های شهرداری مشهد
چاپ شده است.

شمارگان
طرح جلد: حمود بازدار
سازمان فردوس های

۹	پیش‌گفتار
۱۱	پیش‌گفتار
۱۳	ده الح
۱۵	فصل اول: عزاداری
۱۷	هدف از مراسم ختم و عزاداری
۱۸	پیشینه تاریخی
۲۰	ادله مشروعیت عزاداری
۲۰	الف: قرآن کریم
۲۳	ب: سیره و احادیث
۲۹	ج: نظرات علما
۳۴	شبیهات پیرامون عزاداری
۳۴	الف: آیا عزاداری خلاف قضا و قدر الهی است؟
۳۶	ب: آیا عزاداری بدعت است؟
۳۷	ج: آیا پوشیدن لباس مشکی در مراسم عزاداری مکروه است؟

..... ۳۸	روایات شیعه
..... ۳۹	روایات اهل سنت
..... ۴۱	فصل دوم / صبر بر مصیبت
..... ۴۲	صبر در قرآن کریم
..... ۴۳	استعانت و کمک گرفتن با صبر
..... ۴۳	بشارت به صابران
..... ۴۴	رحمت و هدایت الهی
..... ۴۵	دوستی خدا با صابران
..... ۴۵	پاداششان با خداوند
..... ۴۶	اجری بی حساب و کتاب
..... ۴۶	خروج از ظلمات
..... ۴۷	نقش صبر در کارها
..... ۴۸	اساس صبر
..... ۴۸	امتحان سرنوشت نماز
..... ۴۹	صبر در روایات
..... ۵۵	نقش صبر در رشد اسلام و شیعه
..... ۵۹	ثواب صبر بر مصیبت
..... ۵۹	صبر موجب بخشش گناهان
..... ۶۰	جایگاه بهشتی صابران
..... ۶۱	صبر موجب خشنودی خدا
..... ۶۱	ثواب بر صبر در مرگ اولاد
..... ۶۳	فصل سوم / مراسم ترحیم
..... ۶۵	تسلیت

۶۵ الف: استحباب تسلی دادن به مصیبت دیده

۶۶ ب: زمان تسلی دادن

۶۷ ج: چگونه تسلیت دهیم؟

۶۸ بایدها و نبایدهای مراسم ترحیم

۶۹ آسیب‌ها و آداب مراسم ترحیم

۶۹ الف. حضور در مراسم عزاداری و ابراز همدردی

۷۱ ب. پرهیز از اسراف و برگزاری مراسم ساده

۷۲ ج. نهی صریح معصومین علیهم‌السلام و اطعام عزادار

۷۵ د. پرهیز از کفر و ناشکیبایی

۷۶ د. دقت در تصرف مال و دارایی متوفی

۷۶ ه. همه اعمال نیک برای روح متوفی

۷۶ ز. به نیت بدهی متوفی

۷۸ ح. طلب عزت برای درگذشتگان

۷۹ فصل چهارم / احکام عزاداری

۹۱ منابع و مأخذ

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

والسلام علی یوم ولدت ویوم اموت ویوم ابعث حیاً (سوره مریم، آیه ۳۳)
آدمی در گاهواره رحمت الهی و مهد عنایت ربوبی چشم گشوده و در
بستر محبت پروردگارش پرورش یافته و در کنف حمایت او غنوده و بسوی
آسایشگاه جاویدانش در حرکت است.

والاخرین و برترین نعمت های الهی، نعمت وجود است، زیرا همه ی
نعمت ها متکبر وجود است اگر انسان نبود سایر نعمات هم نبود.

اقراباسم ربک العالی - بخوان بنام پروردگارت که آفرید. (سوره علق، آیه ۱)
پس اینکه خداوند لباس خلقت بر ما پوشیده و ما را به زیور وجود مزین
کرده دلیل بر عنایت و توجه پروردگار به بندگان است و برای اینکه انسان ها از
سرگردانی و سردرگمی نجات یابند نوع هادی و راهنما قرار داده است. یکی
راهنمای درونی و پنهانی که عقل و خرد انسان است و یکی راهنمای بیرونی و
ظاهری که انبیاء و ائمه علیهم السلام و علما.

خداوند متعال بوسیله این دو چراغ فروزان راه ها است به بشریت نشان داده
و نسخه کامل و شفا بخشی نیز بعنوان دستور العمل معین فرموده که قرآن است.
حال با چنین خدائی رحیم، پیامبرانی دلسوز، امامانی مهرور، کتبی محکم،
دستوراتی آسمانی، قوانینی متقن، خردی فروزنده و صراطی مستقیم، این انسان
که خلیفه الله و دردانه خلقت است و همه چیز برای او آفریده شده و برای
خلق لکم ما فی الارض جمیعاً (سوره بقره، آیه ۲۹) باید احساس مسئولیت کند
و به تکالیف خود عمل نماید تا از صراط مستقیم منحرف نشود، غفلت نوزد،
گرفتار زرق و برق و زیبائی های فریبنده دنیا نشود، حق الله و حق الناس را رعایت
کند و به کمتر از بهشت، عمرش را نفروشد و بداند که آنقدر قیمت و بهادارد که
خدا، مشتری جان مومن است تا در عوض جانش، بهشت را به او دهد. (ان الله

اشتری من المومنین انفسهم و اموالهم بانّ لهم الجنة) (سوره توبه، آیه ۱۱۱)
 مبدا خدای نخواستہ مشمول این سخن معروف قرار گیرد که چندین
 چراغ دارد و بی راهه می رود.

آری بهترین موعظه و پند برای انسان، یاد مرگ و مردن است.
 یاد مرگ و مردن آنقدر اهمیت دارد که لقمان حکیم بفرزندش فرمود پسر من:
 هرگز دو چیز را فراموش مکن: یکی خدا و دیگری مرگ که یاد این ها انسان را
 از غفلت نجات می دهد.^۱ همچنین امیر المومنین علیه السلام می فرماید: ای مردم
 شما گریه بانه اموار و منزلهای ترسناک و مخوف در پیش دارید.^۲
 یا امام سجاده علیه السلام در نیمه های شب گریه می کرد و می گفت: گریه
 می کنم برای تاریکی قیام گریه می کنم برای تنگی لحدم گریه می کنم برای
 سؤال نکیر و منکر.^۳ و یا حضرت زهرا علیها السلام وصیت می کند یا علی بعد
 از دفن من لحظه ای کمتر قیام بنشین زیرا من از تهائی میان قبر و حشت
 دارم.^۴ و یا فاطمه بنت اسد کس که مثل علی را در دامن پروریده، ناله
 می کند و می گوید وای بر کسی که فشار قبر دارد (و اضغطة قبراً).

این ها همه آذیر خطر و هشدار است برای ما که شاید از خواب غفلت
 بیرون آئیم و برای عالم قبر، برزخ و قیامت نوشته ایم.

جزوات بسیار مفیدی که مستند به آیات و روایات و احادیث اهل البیت علیهم السلام
 تهیه و تنظیم شده وسیله بسیار مناسبی است که مطالعه آنها مومنین را متوجه
 وظیفه خطیر خود کرده و ره توشه خوبی است که آشنائی با آن راه را هموار کرده
 و مسافرین این طریق را بسوی بهشت برین و جنة الماوی راهنمایی کند.

اللهم اجعل عواقب امورنا خیراً بحق محمد و آله الطاهرين
 العبد الخافی - رجائی خراسانی

۱. کتاب اثنی عشریه، وصیت های حضرت لقمان.

۲. خطبه ۲۰۴ نهج البلاغه، فَإِنَّ إِمَامَكُمْ عَقِيَّةٌ كُتِبَ عَلَيْهَا أَنْ تُؤَدَّوْا وَمَنَازِلٌ مُّخَوِّفَةٌ مَّهْوَلَةٌ.

۳. دعای ابو حمزه ثمالی: أَبْکَى لِقُلُومَةٍ قَبْرِی أَبْکَى لِضَبِیقِ لَحْدِی أَبْکَى لِسَوَالِ مُنْکِرٍ وَنَکِیْرِ

۴. بیت الاحزان محدث قمی.

به نام خداوند دریای نور خدایی که دارد به هر جا حضور

هرچه آرایه‌های دنیوی بیشتر می‌شود، غفلت آدمی از سرنوشت حتمی خویش هم بیشتر می‌گردد. دنیا و لذات زودگذر و فریبنده‌اش چشم‌ها را پر می‌کند و غفلت و بی‌خبری سراسر عمر او را پُر می‌سازد.

دنیا بهشت کافران می‌شود و دنیا طلبان و دل‌باختگان دنیا یک ابدیت با عرت و راحتی و کرامت و آسایش را با خوشی‌های ممزوج با سختی‌های چند روزۀ دنیا مانند می‌کنند. حداقل هشتاد و یانود سال از زندگانی دنیا را می‌گیرند و بهشت ابدی الهی را وامی‌گذارند.

هرچه فریبندگی دنیا بیشتر، غفلت‌های آدمی از چرائی‌های زندگی افزون‌تر. تا جایی که همه برین سپردگان دنیا به رفع رجوع "چگونگی‌ها" خلاصه شد و چرائی‌ها مغفول ماند و بی‌ارزش گردید و از حیطة انتفاع خارج شد.

دعوت انبیاء الهی و حقایق بیان شده از سوی پیام‌آوران آسمانی را داستانهای اساطیری قلمداد کردند و ادیان به جا مانده را هم به تحریف و انحراف کشیدند تا فطرت توحیدی انسان را هم به تشویه‌ای که منافات با منافع و قدرت طلبی‌هایشان نداشته باشد پرورش دهند.

در چنین روزگاری حتی اسلام ناب محمدی (ص) را با دهمی غرقه ورده آلودند و کار جهان به جایی رسیده است که جنایتکاران نفسی، شکن و گروه‌های الحادی و سلفی مدعی پرچمداری اسلامند، تکفیر و کفر، قتل عام می‌کنند. پیر و جوان کودک و زنان را از هر ملت و مذهبی به خاک و خون می‌کشند و خود را داعیه دار خلافت اسلامی می‌دانند. در روزگاری که "سنگ"‌ها را بسته و "سگ"‌ها را گشوده‌اند، تنها ایران اسلامی است که به برکت وجود مکتب اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم‌السلام) و سرسپردگی ملت

سرافراز به ولایت معصومین علیهم السلام منادی حق طلبی، خدا جوئی و آخرت باوری درسیره انبیاء الهی است و برصراط مستقیم پا برجا ایستاده است و رو به روی همه جنایات پیشگان جهان قد برافروخته است.

در روزگاری که سال هاست جنگ نرم دشمن علیه اسلام و مردم مسلمان ایران آغاز شده است و نسل جوان ما را با همه توان تبلیغی، تصویری، صوتی، هنری و شبه فلسفی مخاطب اصلی خویش قرار داده است، توجه به آخرت و آشنایی با زندگانی ابدی می تواند راهگشای کسانی باشد که مشغولیت های زندگی، آثار را از نظر سفر به جهان آخرت باز داشته است.

از زمان فرودس های شهرداری مشهد مقدس رضوی، به حکم آنکه خدمتگزاران پای خفت معنوی ایران اسلامی هستند، با روشن بینی و آینده نگری در کنار دیگر خدمات خویش، با تشکیل معاونت فرهنگی در حوزه کاری خویش اقدام به نشر کتاب های جهت آموزش و آشنایی بیشتر جوانان با دنیای آخرت کرده است و اندیشمندان جوانی را در تألیف و نشر کتاب های لازم و دیگر خدمات فرهنگی در حوزه کار خویش دعوت نموده است.

مجموعه ۶ جلدی حاضر در پیش روی شما با استفاده از فرهنگ اسلامی و مدد جوئی از روایات اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام و آیات کریمه قرآنی و بهره گیری از گفتار علمای راستین و اندیشمندان موسسه این گروه دانش پژوه و محقق گردآوری و تألیف شده است.

کاری جدید با شیوه جدید که آغاز کننده خدمات بیشتر فرهنگی در این مسیر خدا پسندانه است و همه کتاب مستند به روایات معصومان علیهم السلام و آیات قرآنی است که از ابتدای سفر آخرت شرح و بررسی شده و به بهشت و جهنم الهی ختم گردیده است. اینک شرح سفر آخرت از زبان مقدس معصومین علیهم السلام در پیش روی شماست امید آنکه مورد توجه وجدان های بیدار قرار گیرد.

مشهد مقدس - سید محمد صادق موسوی گرمارودی